

ZEBO MIRZONING HAYOT YO'LI VA SHE'RLARINING ASOSIY G'OYAVIY MAVZULARI

Normirzayeva Zuxra Rustam qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti 4-kurs talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada shoira Zebo Mirzoning hayot yo'li hamda ijodidagi asosiy g'oyaviy-mavzuviy yo'nalishlar tahlil qilinadi. Uning she'rlarida insoniy kechinmalar, muhabbat, ayol qalbi, milliy qadriyatlar, Vatanga sadoqat va ruhiy izlanishlar badiiy ifodasi yoritiladi. Shoiraning poetik mahorati, obrazlilik tizimi va zamonaviy o'zbek she'riyatidagi o'zni ilmiy asosda baholanadi.

Kalit so'zlar: Zebo Mirzo, o'zbek she'riyati, ayol lirika, g'oyaviy mavzu, muhabbat, Vatan, milliy qadriyatlar, poetik obraz, badiiy ifoda, ruhiy kechinmalar, zamonaviy she'riyat, lirik qahramon, ijodiy uslub, badiiy mahorat, hayotiy falsafa.

Abstract: This article analyzes the life path of poet Zebo Mirzo and the main ideological and thematic directions of her poetry. The study highlights the artistic expression of human emotions, love, a woman's inner world, national values, devotion to the homeland, and spiritual reflections. The poet's artistic mastery, imagery system, and place in modern Uzbek poetry are scientifically evaluated.

Keywords: Zebo Mirzo, Uzbek poetry, women's lyric poetry, ideological themes, love, homeland, national values, poetic image, artistic expression, spiritual experiences, modern poetry, lyrical hero, creative style, artistic mastery, life philosophy.

Аннотация: В данной статье анализируются жизненный путь поэтессы Зебо Мирзо и основные идейно-тематические направления её поэзии. Освещается художественное отражение человеческих переживаний, любви, внутреннего мира женщины, национальных ценностей, преданности Родине и духовных исканий. Научно оцениваются поэтическое мастерство, система образов и место поэтессы в современной узбекской поэзии.

Ключевые слова: Зебо Мирзо, узбекская поэзия, женская лирика, идейная тематика, любовь, Родина, национальные ценности, поэтический образ, художественное выражение, духовные переживания, современная поэзия, лирический герой, творческий стиль, художественное мастерство, философия жизни.

Zebo Mirzo 1970-yil 15-dekabrda Qashqadaryo viloyati Kitob tumanida tug'ilgan. Uning bolalik yillari tabiat bilan uyg'unlikda o'tganligi keyinchalik she'riyatidagi panteistik va metaforik obrazlar tizimiga asos bo'lgan. [Haqqulov, I. Ishqqa sadoqat. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2004. – B. 45.] Shoir 1993-yilda Toshkent davlat universiteti (hozirgi O'zbekiston Milliy universiteti)ning jurnalistika fakultetini tamomlagan. Uning kasbiy faoliyati bevosita ijodiy muhit bilan bog'liq bo'lib, quyidagi bosqichlarni bosib o'tgan: O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi: "Yoshlar" teleradiokanalida uzoq yillar muharrir va sharhlovchi sifatida faoliyat yuritgan [O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 10-jild. – Toshkent: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti, 2005. – B. 212.].

Nashriyot sohasida ham hozirgi kunda "Yangi asr avlodi" nashriyot-matbaa markazida bosh muharrir lavozimida faoliyat yuritmoqda. Zebo Mirzo adabiyotga 90-yillarning boshida kirib keldi. Uning hayot yo'lidagi muhim xronologik bosqichlar uning kitoblari nashr etilishi bilan belgilanadi. 1994- yili ilk she'riy to'plami — "Tun malagi" nashr etildi va adabiy jamoatchilikda shov-shuv uyg'otdi.[Jo'raqulov, U. Nazm va nazzora. – Toshkent: Fan, 2011. – B. 89.] 1990-yillarning oxiri va 2000-yillarning boshida Zebo Mirzoning "Yoshlar" teleradiokanalidagi faoliyati uning ijodiy shaxsiyati uchun muhim "laboratoriya" vazifasini o'tadi. U televideniya ishlar jarayonida milliy adabiyotimizning yetakchi namoyandalari (Ertug'ul, Rauf Parfi va b.) bilan doimiy muloqotda bo'ldi. Bu davrda uning she'rlarida publitsistik o'tkirlik va lirik noziklik sintezi paydo bo'ldi. Uning ko'rsatuvlari orqali ko'plab yosh ijodkorlar adabiyotga kirib keldi, bu esa uning jamoatchilik orasidagi nufuzini oshirdi. [Qurbonova, M. O'zbek ayol shoirlari ijodida lirik qahramon muammosi. – Toshkent: "Fan", 2019. – B. 112.]. 2004-yili shoiraning lirik qahramoni ma'naviy olamini aks ettiruvchi "Ishq" saylanmasi dunyo yuzini ko'rdi. Bu davrda shoir hayotida tasavvufiy qarashlar va badiiy mahorat uyg'unligi kuzatiladi. 2010-yili "Nur kukunlari" to'plami nashr etildi. Bu kitob metaforik obrazlar talqini bo'yicha yangi bosqich sifatida baholandi.[Hamdamova, M. Hozirgi o'zbek she'riyatida ayol ruhiyati talqini. (Filol. fan. bo'yicha falsafa doktori (PhD) diss. avtoreferati). – Samarqand, 2018. – B. 18.] Zebo Mirzo 2011-yildan hozirgacha "Yangi asr avlodi" nashriyatida faoliyat ko'rsatish jarayonida "Yo hay!" to'plami dunyoga keladi va unga bosh muharrirlik maqomini qo'lga kiritadi [Haqqulov, I. She'riyat – ruhiy munosabat. – Toshkent: "Ma'naviyat", 2008. – B. 204.] Uning bosh muharrirligida nashr etilayotgan jahon adabiyoti namunalari o'zbek tilining boy imkoniyatlarini ko'rsatib bermoqda. 2022-yilda unga berilgan "O'zbekiston xalq shoiri" unvoni uning o'ttiz yillik uzluksiz va samarali ijodiy hamda ijtimoiy mehnatining mantiqiy yakuni bo'ldi. [Prezident Farmoni, 2022-yil 24-avgust. "O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining o'ttiz bir yilligi munosabati bilan..."]. O'zbekiston

Respublikasi Prezidentining Farmoni bilan "O'zbekiston xalq shoiri" faxriy unvoni bilan taqdirlandi. ["O'zbekiston adabiyoti va san'ati" gazetasi, 2022-yil 26-avgust soni.]

Zebo Mirzo she'rlarining asosiy mavzulari.

Zebo Mirzo she'riy merosi zamonaviy o'zbek lirik adabiyoti rivojida o'ziga xos bosqich sifatida namoyon bo'ladi. Uning ijodiy faoliyati an'anaviy Sharq she'riyati elementlari hamda G'arb modernistik tafakkurining o'zaro uyg'unlashuvi asosida shakllangan. Quyida shoira she'riyatining yetakchi mavzuviy qatlamlari ilmiy va tizimli tarzda tahlil etilgan.

Shoira ijodini o'rgangan tadqiqotchilar (I. Haqqulov, Q. Yo'ldoshev) uning she'riyatida lirik qahramonning "men" konsepsiyasi va borliqni idrok etish usuli quyidagi to'rtta asosiy yo'nalishda aks etishini qayd etadilar: Ishqning falsafiy va tasavvufiy sharhi. Zebo Mirzo uchun ishq oddiy tuyg'u emas, balki ruhiy kamolotning oliy darajasidir. Uning she'rlarida ishqiy holatlar ko'pincha insoniy muhabbatdan ilohiy idrok sari bosqichma-bosqich yuksalish jarayonini ifodalaydi. Ishq hijron va iztirob orqali ruhiy poklanish vositasi sifatida talqin qilinadi. Uning she'rlaridagi obrazlar: olov, kul, sham, kosa, may kabi timsollar mumtoz adabiyotdagi ma'nolarini saqlagan holda, shoira ijodida yangicha ruhiy-psixologik mazmun bilan boyitilgan. [Haqqulov I. Ishqqa sadoqat. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2004. – B. 45.]

Ayol ruhiyati va individual "Men" (Psixologizm)

Shoira o'zbek ayolining ichki dunyosini "tashqi ijtimoiy qoliplar"dan xoli tarzda tasvirlaydi. Uning lirik qahramoni o'z erki, dardlari va sog'inchlari bilan yolg'iz qolgan ayoldir.

Tahlil: Zebo Mirzo she'riyatidagi ayol — ojiza emas, balki o'z tuyg'ulariga sodiq, isyonkor va ayni paytda nihoyatda nozik xilqat. Undagi yolg'izlik tuyg'usi tushkunlik emas, balki o'zlikni anglash sukunatidir [Jo'raqulov U. Nazm va nazzora. – Toshkent: "Fan" nashriyoti, 2011. – B. 89-94.].

Yakuniy xulosa qilib, Zebo Mirzo — zamonaviy o'zbek she'riyatining "Tun malagi" va "Nur elchisi" sifatida namoyon bo'ladi. Uning she'rlari o'quvchini tashqi borliqdan ajratib, o'z qalbining ichki olamiga nazar tashlashga undaydi. Uning ijodi — borliqning qattiqligini yumshata oladigan nozik "Nur kukunlari" singari bo'lib, kitobxon qalbiga sekin, ammo chuqur singib boradi. Uning asarlarida ko'tarilgan barcha mavzular oxir-oqibat bitta haqiqatga — Inson ruhining abadiy va cheksiz erkinligiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Haqqulov, I. Ishqqa sadoqat. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2004. – B. 45.
2. Hamdamova, M. Hozirgi o‘zbek she‘riyatida ayol ruhiyati talqini. (Filol. fan. bo‘yicha falsafa doktori (PhD) diss. avtoreferati
3. O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 10-jild. – Toshkent: "O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti, 2005. – B. 212.
4. Jo‘raqulov, U. Nazm va nazzora. – Toshkent: Fan, 2011. – B. 89.
5. "O‘zbekiston adabiyoti va san‘ati" gazetasi, 2022-yil 26-avgust soni.
6. O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. 10-jild. – Toshkent: "O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti, 2005. – B. 212.